

Lietuvos Respublikos Ministrėi Pirmininkei I. Šimonytei

2022 m. kovo 17 d., Nr. 23-046VK

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministrei A. Armonaitei

Lietuvos Respublikos finansų ministrei G. Skaistei

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

Lietuvos bankui

Kopija:

Lietuvos Respublikos teisingumo ministrei E. Dobrowolskai

Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijai

Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai

LIETUVOS VERSLO KONFEDERACIJOS POZICIJA DĖL LAIKINOJO MOKESČIO BANKAMS

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK), viena didžiausių verslo organizacijų Lietuvoje, suinteresuota kuo didesniu kapitalo prieinamumu ir prognozuojama verslo ir investicinė aplinka, teikia poziciją dėl laikinojo solidarumo įnašo (toliau – Laikinojo mokesčio bankams) įstatymo projekto.

1. Dėl Laikinojo mokesčio bankams ilgalaikės žalos Lietuvos investiciniam klimatui

Nepaisant to, kad Vyriausybės siekis skirti daugiau finansavimo krašto gynybos finansavimui yra itin svarbus ir todėl Laikinojo mokesčio bankams įvedimas iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti socialiai priimtinas ir sveikintinas, šis mokestis ir tai, kaip skubiai siūloma jį priimti ir taikyti, siunčia itin stiprią žinutę Lietuvos investuotojams ir todėl yra vertintinas neigiamai.

Valstybė, reikšmingai apmokestindama vieną konkretų sektorių iškilus pinigų politikos pasekmėms, kuria pavojingą precedentą, kad ateityje gali būti nustatomos diskriminacinės sąlygos ne tik konkrečiam ekonomikos sektoriui, bet konkrečioms įmonėms ar jų grupėms dėl vienos ar kitos viešojoje erdvėje aktualizuojamos viešosios politikos aktualijos.

Tuo pačiu, verslo bendruomenę neramina ir tai, kad iš esmės prisidengiant geopolitinėmis aplinkybėmis ši nauja teisėkūrinė iniciatyva yra priimama itin skubiai, nepaisant Teisėkūros pagrindų įstatymo ir prieštaraujant Konstitucinio teismo nutarimui Dėl Lietuvos Respublikos įstatymų nuostatų, susijusių su mokesčių teisinio reguliavimo pakeitimais, atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai Nr. KT67-N6/2021. Įstatymo projektas, nepaisant jo svarbos, su visuomene derinamas tik penkias darbo dienas, o mokestį ketinama taikyti pajamoms, gautoms nuo įstatymo įsigaliojimo dienos. Tokia skuba motyvuojama siekiu didinti krašto apsaugos finansavimą, nepaisant to, kad įstatymų projektų paketu nėra nustatoma, kam konkrečiai bus skiriamos lėšos, taip pat projektas neina kartu su valstybės biudžeto pataisomis. Išskirtinis išaugusio bankų pelno klausimo politizavimas siunčia neigiamą žinutę potencialiems investuotojams, kad bet kokios su verslu susijusios viešosios politikos problemos sprendimas gali būti sprendžiamos skubiai ir radikaliai, apeinant įstatymų įtvirtintus teisėkūros principus.

Tokia situacija, kuomet iš vienos pusės valstybė siekia sudaryti kuo geresnes sąlygas investuotojams ateiti į Lietuvą,¹ tačiau iš kitos – viešojo gyvenimo aktualijas sprendžia skubiai registruojant ir priimant naujus mokesčius, gali reikšmingai pabloginti Lietuvos reputaciją tarptautinių investuotojų akyse.

2. Dėl Laikinojo mokesčio bankams poveikio kapitalo prieinamumui Lietuvoje

LVK bendruomenę neramina tai, kad Laikinasis mokestis bankams gali reikšmingai sumažinti kapitalo prieinamumą Lietuvoje ir tai tiesiogiai prisidėtų prie mažėjančių investicijų privačiame sektoriuje.

Laikinojo mokesčio bankams siūloma bazė – grynosios palūkanų pajamos kurios daugiau kaip 50 proc. viršija vidutinės 4 metų grynujų palūkanų pajamas. Bazei apskaičiuoti imamas ankstesnis laikotarpis, kuomet – neįskaitant 2022 m. – vyravo neigiamas EURIBOR ir palūkanų pajamos buvo mažesnės, tame tarpe – ir dėl koronaviruso pandemijos. Ši bazė būtų apmokestinama 60 proc. tarifu. Tai reikštų, kad kredito davėjui paskatos išduoti kuo rizikingesnę paskolą reikšmingai mažėja, nes bet kokios pajamos iš rizikingesnių paskolų – jei tik bendras banko pelnas viršija vidutinės 4 metų grynujų palūkanų pajamas – lemtų tik 40% tikėtinų grynujų pajamų. Atitinkamai, kredito davėjui tampa nerentabilu teikti rizikingesnes paskolas už tokias pat palūkanas, kaip dabar. Taigi, Laikinojo mokesčio bankams įvedimas reikšmingai sustiprintų griežtėjančios pinigų politikos poveikį Lietuvoje ir iškreiptų paskolų kainą, o labiausiai nuo to nukentėtų Lietuvoje plėtrą vykdančias verslas.

Pažymime, kad šiuo metu Prezidentas kartu su Vyriausybės institucijomis ir verslo atstovais vertina Lietuvos perspektyvas pasiskolinti lėšų pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę. Iš esmės tiek Prezidentas, tiek Vyriausybės institucijos ir verslo organizacijos sutaria, kad pinigų politikos griežtėjimo sąlygomis reikšmingai mažėja kapitalo prieinamumas Lietuvos verslui ir šią problemą trumpuoju laikotarpiu svarstoma spręsti Vyriausybei pasiskolinant iki 2 mlrd. Eur pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bei šią sumą perskolinant privatiems ūkio subjektams.

Valstybė šiuo atveju taip pat transliuoja skirtingas žinutes – iš vienos pusės skubiai vertina kapitalo poreikį Lietuvos ekonomikos atsparumui svarbioms investicijoms kontekste, iš kitos pusės – ketina iš esmės reikšmingai sumažinti paskatas bankams teikti rizikingesnes paskolas. Visiems sutariant, kad kapitalo prieinamumas Lietuvos verslui yra nepakankamas (ir šis dar mažėja dėl Euro zonoje vykdomos griežtėjančios pinigų politikos), Laikinojo mokesčio bankams įvedimas tik dar labiau pagilintų šią kapitalo prieinamumo problemą. Atsižvelgiant į tai, jeigu vis tik mokestis būtų priimamas, prašome užtikrinti, kad jo architektūra nesukurtų dirbtinių paskatų apmokestinamiems subjektams mažinti paskolų portfeli.

Pažymėtina ir tai, kad iš Laikinojo mokesčio bankams ketinamos surinkti pajamos prognozuojamos neatsižvelgiant į tai, kad mokestis gali reikšmingai pakeisti bankų polinkį teikti paskolas, taip sumažinant grynąsias palūkanų pajamas, gaunamas iš paskolų.

3. Dėl konkurencijos iškraipymo

Kadangi Laikinasis mokestis bankams turės neigiamų pasekmių kapitalo prieinamumui Lietuvoje, svarbu pažymėti ir tai, kad tik didžiausių Lietuvoje veiklą vykdančių kredito davėjų grynosios palūkanų pajamos bus apmokestinamos. Taip būtų iškraipytos tik dalies kredito davėjų paskatos teikti

¹ „Siekiamo, kad <...> Lietuvos verslo klimatas skatintų verslumą ir tiesiogines užsienio investicijas“ – 18-osios Vyriausybės programa, 125.3 punktas.

kreditą ir reguliavimu sukurtų konkurencinį pranašumą papildomai neapmokestinamiems kredito davėjams.

Apibendrinant, LVK ragina susilaikyti nuo veiksmų, kurie gali trumpuoju laikotarpiu reikšmingai sumažinti kapitalo prieinamumą Lietuvoje ir ilguoju laikotarpiu pažeisti Lietuvos kaip investuotojams palankios ir stabilios jurisdikcijos reputaciją.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Prezidentas

Andrius Romanovskis

Originalas nebus siunčiamas. Vilius Kriaučiūnas, el.p.: vilius@lvk.lt, mob. +370 608 98408.